

УДК 658.589

**ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ З
ВИКОРИСТАННЯМ ЛІЗИНГУ**

Л.О. ДЕНИСЕНКО, Н.Д. ГУРІНА

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті обґрунтовуються переваги впровадження лізингових форм фінансування інноваційного розвитку малого та середнього підприємництва. Визначені проблеми та запропоновано шляхи застосування лізингових операцій на підприємстві. Доведена ефективність лізингових угод для інноваційного розвитку швейних підприємств

Ефективна діяльність підприємства, забезпечення економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності значною мірою залежить від рівня його інноваційної активності. Неодмінною умовою ефективного управління інноваційною діяльністю підприємства є належна матеріально-технічна база. Українська економіка характеризується високим ступенем зношеності основних фондів. Особливо це стосується підприємств легкої промисловості, зокрема, швейної галузі, яка сьогодні в основному складається з середніх та малих підприємств з ускладненим доступом до фінансування. Ось чому в разі тимчасової нестачі власних коштів і сучасних засобів праці, підприємства можуть скористатися для оновлення й розвитку своєї технічної бази таким поширеним у світі методом фінансування, як лізинг - оренда на тривалий термін рухомого і нерухомого майна.

Постановка завдання

Одним з найефективніших засобів непрямого фінансування малого підприємництва в умовах обмеженості як державних фінансових ресурсів, так і власних накопичень підприємців є лізингова форма придбання майна та інших видів активів. На сьогодні гостру потребу в інвестиціях українська економіка може забезпечити шляхом використання потенціалу ринку фінансових послуг в цілому та безпосередньо лізингу. Але в Україні на сьогоднішній день все ще залишаються не розкритими величезні можливості для застосування лізингових операцій у сфері малого та середнього підприємництва [1]. Метою статті є аналіз лізингу як економічного явища, визначення переваг, а також розробка пропозицій щодо застосування його на швейних підприємствах.

Результати та їх обговорення

В Україні попит населення швейними товарами задовольняється вітчизняним та імпортним виробництвом. Частка товарів вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку становить 10-50% за різними товарними групами. Тому дуже гостро стоїть питання підвищення інноваційного потенціалу вітчизняних підприємств, зокрема, швейної галузі з використанням різних форм фінансування для оновлення матеріально-технічної бази [2]. Однією з прогресивних форм фінансування є лізинг.

Лізинг – це альтернативна форма банківського кредитування. Використання лізингу дає змогу значно зменшити стартовий капітал для започаткування та розвитку бізнесу. Таким чином, розширення лізингових операцій може стати рушійною силою розвитку малих та середніх підприємств України.

Досліджуючи сутність лізингових операцій, можна зазначити, що вона має подвійну природу. З одного боку, основою будь-якої лізингової угоди є фінансова операція, яка передбачає вкладення ресурсів на умовах платності та повернення в основний капітал.

Отже, лізинг – це одна з форм кредитування. З іншого боку, оскільки лізингодавець та лізингоотримувач оперують капіталом не у грошовій формі, а в натуральній, то за формою лізинг подібний до інвестиційного фінансування [2].

Лізинг активізує інвестування приватного капіталу у сферу виробництва, поліпшує фінансовий стан безпосередніх товаровиробників, що підвищує конкурентоспроможність вітчизняного малого й середнього бізнесу. Розвиток лізингу є особливо актуальним для України з огляду на такі обставини.

Лізинг – це, з одного боку, особливий вид оренди, з іншого – новий засіб фінансування, вигідний малим підприємствам і організаціям, що не мають в своєму розпорядженні необхідних коштів (засобів) для придбання власної техніки та устаткування. Фактично лізинг є формою матеріально-технічного постачання виробництва з одночасним кредитуванням клієнта. Лізинг є договором особливого роду, що поєднує в собі елементи орендного і кредитного договорів. Тут задіяні орендні взаємовідносини, елементи кредиту під заставу, розрахунки за борговими зобов'язаннями та інші фінансові механізми.

Останнім часом лізингові операції стали невід'ємною частиною економіки більшості промислово розвинених країн. При цьому спостерігається стабільна тенденція до зростання їх обсягів у середньому на 15% у рік [4].

Причинами бурхливого розвитку лізингових операцій у світовій комерційній практиці були такі:

1. Швидке моральне старіння техніки. На допомогу приходять лізингові операції, коли за орендарем залишається право дострокового припинення договору.

2. Зростаюча конкуренція. Для тих, хто починає свою справу, пробитися на ринок дуже складно. Тому треба шукати такі способи маркетингу, які дали б можливість клієнтам на практиці ознайомитися зі зразками обладнання, що виготовляється. Пропонуючи його в лізинг на певний термін, виробник бере на себе проблеми із встановленням і обслуговуванням обладнання, навчання персоналу свого клієнта.

3. До лізингу почали охоче звертатися при підписанні угод на здійснення капіталомістких проєктів, у тому числі при будівництві промислових підприємств тощо.

4. Фірми-споживачі, особливо спеціалізовані і невеликі за розмірами, все частіше віддають перевагу отриманню обладнання в оренду, ніж купувати його за повну вартість. Ця причина безпосередньо пов'язана з попередніми.

5. Лізинговий ринок став ідеальним засобом для збільшення виручки від угод для обох партнерів шляхом використання офіційно наданих податкових пільг.

Розвиток техніко-технологічної бази підприємства, яка за належних умов господарювання має супроводжуватися систематичним її оновленням, потребує значних інвестиційних ресурсів. Проте сучасний етап господарювання для переважної більшості його суб'єктів позначено різким спадом або цілковитим припиненням інвестування виробництва за рахунок власних коштів, що характерно для швейних підприємств.

Щоб отримати основні фонди на умовах кредиту-оренди, підприємство повинно пройти лізинговий процес, який складається з таких етапів:

- підготовка та обґрунтування лізингового проєкту;
- юридичне оформлення лізингової угоди;
- виплата лізингових платежів.

Виходячи з вищезазначеного, підприємство буде мати такі переваги:

- підприємству простіше отримати майно в лізинг, ніж позику на його придбання;
- лізинг дає змогу на 100% фінансувати придбання основних фондів на відміну від банківського кредиту;
- лізинг дає більше можливостей підприємству для маневрування під час виплати лізингових платежів;
- зменшується ризик морального старіння обладнання, бо підприємство бере його в оренду.

Отже, лізинг вигідний для підприємств і його можна розглядати як одну з найперспективніших форм виробничого інвестування, здатну оновити технічну базу підприємства.

- Лізинг як форма своєрідного кредитування передбачає, з одного боку, передачу технічних засобів у виняткове користування орендарю, а з іншого, машини, обладнання і пристрої протягом всього періоду оренди залишаються власністю орендаря.

У свою чергу орендодавець зобов'язується поставити орендарю працездатні технічні засоби. Місце поставки технічних засобів призначається, як правило, орендарем, який зобов'язаний відшкодувати орендодавцю всі витрати, пов'язані з транспортуванням, монтажем, запуском в експлуатацію і виконанням інших зобов'язань, що виникають у зв'язку з постачанням і наступним переміщенням цих коштів.

Така форма взаємовідносин передбачає також попереднє обумовлення пріоритетного права орендаря на придбання орендованих ним технічних засобів, тоді як при класичній оренді після закінчення терміну оренди ці засоби мають бути передані орендодавцю. Таке обумовлене в договорі право змушує орендаря зі свого боку раціонально і ефективно експлуатувати надані йому технічні засоби.

Однак слід зазначити, що права та обов'язки сторін, які впливають з умов контракту на оренду, не є чимось суворо зафіксованим і можуть змінюватися залежно від законодавства тієї чи іншої країни і певних особливостей конкретного ринку. Навіть в одній країні загальні умови контрактів різних лізингових фірм на оренду аналогічного обладнання можуть відрізнятися, оскільки кожний контракт індивідуальний і опрацьований з урахуванням конкретних обставин і вимог зацікавлених сторін.

У процесі розвитку лізингових відносин виявився ряд переваг фінансування основних засобів виробництва у формі лізингу перед традиційним фінансуванням за рахунок довгострокового банківського кредиту. Переваги лізингових операцій відчувають всі учасники лізингу.

Лізинг для орендаря забезпечує отримання важливих для його діяльності таких переваг:

- стовідсоткове кредитування, яке не вимагає негайного початку платежів. Контракт підписується на повну вартість майна. Орендні платежі є поточними і, як правило, починаються після поставки обладнання орендодавцем або пізніше;
- можливість через оренду сучасних і високопродуктивних технічних засобів не тільки оперативно реконструювати виробництво, а й направляти зекономлені кошти на інші потреби;
- ризик старіння обладнання повністю лягає на орендодавця. Орендар має можливість постійно оновлювати свій парк обладнання через підписання з лізинговою компанією нового контракту, але вже на більш прогресивне обладнання;

- при підписанні контрактів з лізинговою компанією орендар може розрахувати надходження своїх доходів і виробити з нею відповідну для нього схему фінансування;

- дозволяє орендувати найновіше і дороге обладнання без значного нагромадження капіталу для придбання такого обладнання;

- з'являється можливість використовувати набагато більше виробничих потужностей, ніж при купівлі технічних засобів. Тимчасово вивільнені завдяки лізингу грошові кошти орендар може витратити на будь-які виробничі потреби.

Таким чином, лізингова діяльність є перспективним видом бізнесу, що пов'язується із:

- світовим досвідом, який показує, що на частку лізингу в нових інвестиціях на устаткування припадає 15-20%;

- лізинг є одним з основних джерел активізації інвестиційно-інноваційної діяльності, що є вкрай важливим для нашої економіки;

- переорієнтацією банків із ринку цінних паперів на інвестиції у виробництво. При цьому лізинг є більш привабливим фінансовим механізмом, ніж кредит, оскільки він використовується винятково для купівлі устаткування, що до того ж виступає забезпеченням угоди.

Ринкові умови, безумовно, дають сильний імпульс лізинговим операціям у внутрішньому обсязі і в зовнішньоекономічних зв'язках. Як і розвиток кредитної системи, лізинг містить у собі великий потенціал розкріпачення підприємництва, раціонального використання товарних і фінансових ресурсів, великої гнучкості у відносинах між виробниками і споживачами.

Переваги застосування лізингу на швейному підприємстві дозволили розробити і обґрунтувати рекомендації щодо оновлення технічної бази підприємства з метою його інноваційного розвитку.

Проведені дослідження діяльності приватного підприємства «Торговий дім «Мілана», що виробляє та реалізує одяг для дітей шкільного віку, довели, що для підвищення рівня інноваційного потенціалу потребується оновлення матеріально-технічної бази. Для цього підприємству потрібно придбати сучасне високопродуктивне швейне обладнання.

За відсутністю необхідної суми власних коштів оптимальними формами придбання обладнання є його купівля з використанням для цього банківського кредиту, або одержання цього обладнання шляхом здійснення лізингової операції. Величина грошових коштів, необхідних для купівлі обладнання за допомогою банківського кредиту включає погашення заборгованості за кредитом, та суми відсотків за відповідний період користування ним. Порядок відшкодування кредиту і нарахованих за ним відсотків встановлюється сторонами при укладенні кредитної угоди.

Розмір відсоткової ставки визначається банком залежно від кредитного ризику, наданого забезпечення, попиту і пропозиції, які склалися на кредитному ринку, терміну користування кредитом, облікової ставки та інших чинників.

За користування обладнанням, одержаним у лізинг, орендар сплачує лізингові платежі, які забезпечують відшкодування вартості об'єкта лізингу, зносу, додаткових витрат лізингодавця, пов'язаних із договором лізингу, та одержання останнім повного прибутку.

Згідно з чинним законодавством, лізингові платежі передбачають:

- кошти, які відшкодовуються при кожному платежі як частина вартості об'єкту лізингу, що амортизується за термін лізингового платежу;
- кошти, що сплачуються лізингодавцю як відсоток за залучений ним кредит для придбання майна за договором лізингу;
- платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг обладнання;
- відшкодування страхових платежів за договором страхування об'єкта лізингу, якщо об'єкт застрахований лізингодавцем;
- інші витрати лізингодавця, передбачені договором лізингу.

Порядок здійснення лізингових платежів значно гнучкіший, ніж за кредитними угодами, бо надає можливість лізингоотримувачу розробити графік лізингових платежів, узгоджений із надходженням його доходів.

Платежі з фіксованою загальною сумою вирізняються регулярним періодичним відшкодуванням вартості майна рівними частинами упродовж усього терміну угоди. Залежно від фінансового стану та платіжних можливостей лізингоотримувача узгоджується періодичність платежів та способи їх виплат, як правило, рівними частинами.

Методика вибору кращого варіанту полягає у порівнянні вартості майна (обладнання) за умов його купівлі за допомогою банківського кредиту з його вартістю за умов придбання на підставі договору лізингу.

Після впровадження потоку виробництва одягу для дітей, зростає рівень беззбиткового обсягу виробництва: в натуральному виразі він збільшиться на 4,745 тис. од., у вартісному – на 713,93 тис. грн. Термін окупності придбання обладнання за договором лізингу складає 4 роки. Прогнозний план руху фінансових потоків ПП «Торговий дім «Мілана» на чотири роки, передбачає, що з кожним роком відбувається збільшення прибутку підприємства.

Запропонована інвестиційна стратегія є оптимальною для ПП «Торговий дім «Мілана», оскільки вона відповідає прийнятному рівню інвестиційних і фінансових ризиків, має адекватне ресурсне та організаційне забезпечення стратегії. Отже, впровадження запропонованої інноваційно-інвестиційної стратегії відносно використання лізингу на підприємстві є необхідним та економічно ефективним заходом.

Висновки

На інноваційний розвиток підприємства значно впливає його матеріально-технічна база, одним з найефективніших засобів фінансування якої в умовах обмеженості фінансових ресурсів є лізингова форма придбання майна та інших видів активів. На сьогоднішній день все ще залишаються не розкритими величезні можливості для застосування лізингових операцій у сфері малого та середнього підприємництва. Проведені дослідження на ПП «Торговий дім «Мілана» довели доцільність впровадження лізингу для інноваційного розвитку швейних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про лізинг» від 11 грудня 2003 р. №1381-ІУ// Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2004. - №15. – Ст. 231.

2. Гречан А.П. Теоретико-методологічні основи розвитку підприємства легкої промисловості на інноваційних засадах: Монографія. – К.: КНУТД, 2005. – 208с.
3. Дегтяр О.А. Розвиток лізингових форм фінансування як напрям державної підтримки малого підприємництва. – К.: Економіка та держава. - 2008. – №3 (63). – С.81-83.
4. Тарасенко І.О., Королько О.М. Методичний підхід до формування стратегії розвитку підприємства за результатами оцінювання інноваційного потенціалу. – К.: Легка промисловість. – 2009. - №3. – С.43-46.

Надійшла 09.07.2010

УДК 658.011.1

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

М.П. ДЕНИСЕНКО, В.В. ЛОЙКО, Т.В. ВОЛОДІКОВА

Київський національний університет технологій та дизайну

В статті розглянута економічна доцільність розробки та впровадження стратегії управління прибутком швейного підприємства за рахунок зміни технології виробництва виробів, які мають найбільшу питому вагу в асортиментній структурі продукції підприємства

Знаходячись у затяжній економічній кризі, усі суб'єкти України опинилися в ситуації, коли потрібно вести боротьбу за виживання. А оскільки кращим засобом виживання підприємства є зміцнення його становища на ринку, поживлення господарської діяльності і одержання прибутку, то умовами виходу із кризи є виробництво продукції, яка користується попитом у населення з урахуванням техніко-технологічних та організаційних можливостей підприємства.

Сучасна економічна ситуація потребує від підприємств легкої промисловості раціонального і економічно обґрунтованого підходу до планування своєї діяльності, до визначення фінансової і виробничої політики, аналізу і оцінки отриманих результатів. Однією з найголовніших складових фінансової політики підприємства є планування прибутку. В умовах активно змінюваної ринкової ситуації та жорстокої конкуренції, промислові підприємства повинні не тільки зосереджувати увагу на внутрішньому стані справ, але і виробляти довгострокову стратегію, що дозволяла б адаптуватися до змін, які відбуваються в його оточенні. Тому у даний час надзвичайно важливим стає здійснення такого управління, що забезпечує адаптацію підприємства до швидко змінюваного навколишнього середовища. Проте стратегії, єдиної для всіх підприємств, не має, так само як і не має єдиного універсального стратегічного плану діяльності підприємства. Процес вироблення стратегії для кожного підприємства – унікальний, тому що залежить від позиції підприємства на ринку, динаміки цього розвитку, його потенціалу, поведінки конкурентів, характеристики продукції підприємства та інших чинників.

Дуже важливо під час стратегічного планування прибутку врахувати всі чинники й аспекти подальшого розвитку для повного і обґрунтованого визначення величини прибутку, і забезпечення певного рівня прибутку. Одночасно при плануванні прибутку є ряд особливостей, специфічних аспектів, які необхідно врахувати для фінансового забезпечення постійного розвитку підприємства. В умовах